

İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti

İttihad ve Terakki Cemiyeti'nden Osmanlı aydını çok şeyler beklemiş, ama diktatörlüğe yönelince beklentileri boşa çıkarmıştı. "Ekmeksiz yaşarım, hürriyetsiz yaşayamam" diyen, istibdatla mücadele eden; haksız davranışlarından dolayı Jön-Türkleri de her zaman ikaz eden Bediüzzaman, "Siz dîni incittiniz, gayretullaha dokundunuz, Şeriati tezyif ettiniz; neticesi vahim olacaktır" diye onlara şiddetli muhalefet etmekten çekinmiyordu. 1

Bir kısım aydınlar İttihad ve Terakki'den koparak, çeşitli fırkalar kurar. İşte 1870'lerde başlayan İslâmcılık, 1908'lerden sonra İttihad-ı Muhammedî ile "siyasal İslâm"a, dönüştürüldü. 31 Mart Vak'ası'ndan 10 gün önce, "Hadis ehli'nin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki muadili, halkın fikirlerine tercüman olan ikinci bir ulema grubu, 1909'da" İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti'ni kurdu.2 Hedefi, milleti dini düşünceler etrafında toplamaktı. Bir kısım tarihçiler, İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti kurucuları arasında Bediüzzaman Said Nursî'yi de gösterir.3

Bunun gerçeği yansıtmadığını bizzat kendisi, hem o günkü Divân-ı Harb-i Örfî'de (Sıkı yönetim Mahkemesi) sözlü; hem de aynı ismi taşıyan eserinde yazılı olarak beyan etmişti: İşıttim; İttihad-ı Muhammedî (asm) namıyla bir cemiyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki, bu mübarek ismin altında bazılarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim: Bu ism-i mübareki bazı mübarek zevât, (Süheyl Paşa ve Şeyh Sâdık gibi zatlar) daha basit ve sırf ibadete ve Sünnet-i Seniyyeye tebaiyete nakletmişler. Ve o siyasî cemiyetten alâkalarını kestiler, siyasete karışmayacaklar. Lâkin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır, tahsis ve tahdit kabul etmez.4

Din adına ortaya çıkıp mukaddes değerleri tekeline almayı tâ o zamandan tasvip etmediğini, kamuoyuna duyurmuş ve din adına "siyasî parti veya teşekkül"e meydan verilmemesi gerektiğini belirtmişti. Ancak, Bediüzzaman, İttihad-ı Muhammedî "cemiyet veya fırkasına" değil de, ismine mânâsına intisap eder. Takip edelim: O mübarek isme intisap ettim. Lâkin tarif ettiğim ve dahil olduğum İttihad-ı Muhammedînin (asm) tarifi budur ki: Şarktan garba, cenuptan şimale uzanan bir silsile-i nurânî ile merbut (nuranî zincirlerle bağlı) bir dairedir. Dahil olanlar da bu zamanda üç yüz milyondan (bugün bir buçuk milyardan) ziyadedir. Bu İttihadın birlik yönü ve irtibatı, tevhid-i İllâhîdir. Peyman ve yemini, imandır. Müntesipleri, kâlû belâdan dahil olan umum Müslümanlardır.5 Bediüzzaman, birliğin çok geniş mânâda tahakkuku için çalışmaktadır. Tekrar orijinal ifâdelerine müracaat edelim: Yoksa, sebab-i iftirak (ayrılık sebebi) olan fırkalardan, partilerden değilim... Amma, İttihad-ı Muhammedî (asm) ki, umum mü'minlere şamildir; cemiyet ve fırka (parti) değildir.

Merkezi ve saff-ı evveli (ilk saffını, öncülerini) gaziler, şehitler, âlimler, mürşidler teşkil ediyor. Hiçbir mü'min ve fedakâr

asker-zabit olsun, nefer olsun-haricinde değil ki, tâ intisaba lüzûm kalsın. Lâkin bazı hayır cemiyeti, kendine İttihad-ı Muhammedî diyebilir. Buna karışmam.6 Yâni, birisi, bu ismi veya mukaddes mefhumları suistimal ile âlet edip kullanırsa; başkasının cezalandırılmayacağını söyler.

“Umumun mukaddes malı olan” din ve mefhumların, siyasete âlet edilmesine şiddetle karşıdır. Dâireyi de gayet geniş tutarak, sâir grupları dışarıya atılmaktan kurtarmış ve onların o isme duyulacak alerjinin altında, İslâmiyete olan hücumları durdurmayı başarmıştır. Ve İttihad-ı Muhammedî ismine itiraz etmesinin iki sebebini de muğlak bırakmaz, açıklar: O ismi sınırlandırma ve tahsisten (birine özel saymaktan) halas etmek ve umum mü'minlere şâmil olduğunu ilân etmek; ta ki, tefrika düşmesin ve evham çıkmasın. Bu geçen büyük musibete (31 Mart Vak'ası'na) sebebiyet veren fırkaların iftirakının (ayrılmalarını), tevhid (birliğini temin etmekle) ile önüne set olma.7 Bir yandan da, “İslâm birliğinin” hedefinin de “sevgi”, düşmanlığının da “cehalet ve zaruret ve nifaka” karşı olduğunu beyan etmiştir.8

Dipnotlar: 1. Tarihçe-i Hayatı, s. 46.; 2. Prof. Dr. Şerif Mardin, Türkiye'de Din ve Siyaset, İletişim, İst., 1998, s. 22.; 3. Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi, c.12, s. 80.; 4. Divân-ı Harb-i Örfî, s. 27.; 5. age.; 6. Tarihçe, 59-60.; 7. age, s. 59.; 8. Divân-ı Harb-i Örfî, s. 6.

İttihad ve Terakki'nin müstebit kanadı, muhaliflerini ezmek için idam sehplarını kurdu muştı. İngilizlerin de tahrikiyle 31 Mart Vak'ası (1909) patlak verir. Bediüzzaman, bir nutukla, isyan eden sekiz taburu itaate getirir ve bir makalesiyle binler adamı kendine taraftar yapar, müdafaasıyla da beraat eder ve yüzlerce kişiyi idamdan kurtarır.1 Yatıştırıcı rol oynamasına rağmen Divân-ı Harbe verilir. İdam edilenlerin cesetleri henüz soğumamıştır. Hurşid Paşa, onları göstererek, “Seni de asarım!” mânâsında sorar: “Sen de Şeriat istemişsin?” Hiddet ve şiddet yüklü suâl karşısında zerre kadar zaaf göstermeyen Bediüzzaman, gayet kararlı, kesin ifâdelerle cevap verir: “Şeriatın bir hakîkatine bin rûhum olsa feda etmeye hazırım! Zîrâ, Şeriat sebeb-i saadet ve tam adâlet ve fazilettir. Fakat, ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil!” Peşinden diğer soru gelir:

“İttihad-ı Muhammediye'ye (asm) dahil misin?”

Bediüzzaman: “Maaliftihar! En küçük efradındanım. Fakat, benim tarif ettiğim vechile... O ittihadından olmayan, dinsizlerden başka kimdir; bana gösteriniz?”2

Bediüzzaman, İttihad-ı Muhammedî fikrini taşıyanların, “Ahrarların müttefiki”3 olduğuna işâret eder.

Herhalde bu tesbit ve yaşanan hâdiseler, günümüze de gerekli mesajı verecektir. Bu, hep böyle olagelmıştır. Çünkü, ipleri ecnebi elinde olan ve Deccalizmin etkisinde kalan siyasetle netice alınamazdı! Bu, 28 Şubat sonrasında, İslâmcı bir yazar tarafından, “Mevzi kaybetmek, dünyanın sonu değil” başlıklı yazısında, “İslâmî Hareket, yetmiş yılda kazandığı mevzilerini neredeyse yetmiş haftada kaybetmiş görünmektedir. Sıkıntı bu anlayıştan, 70 yıllık kayıplar da bu zihniyetten kaynaklandı”4 şeklinde bir defa daha tescil edilir.

“Din adına ortaya çıkmayı” esas alan “Siyasal İslam” zihniyeti; Halk Partisi'nin “diktatörce” uygulamalarına ve DP'nin hürriyetçi anlayışına rağmen; Sebilürreşad diliyle, “Aralarında pek bir fark yok”5 iddiasını ortaya atarak kolları sıvar.

27 Ağustos 1951'de Cevat Rifat Atilhan, İslâm Demokrat Partisi dilekçesini, kurucular adına savcılığa verir. Ancak, “Refah ve saadet güneşi, Kur'ân'ı ele almakla doğacaktır. Partimiz mü'minlerle doludur, mü'minler birleşin” (Büyük Cihad gazetesi) gibi sloganları, laikliğe aykırı bulunarak, altı aydan fazla yaşamasına müsaade edilmez; kapatılır.6

Dipnotlar: 1- Şuâlar, 388.; 2- Tarihçe-i Hayatı, 55.; 3- Emirdağ Lâhikası, s. 271.; 4- Yaşar Kaplan/Akit, 24 Mart 2000.; 5- Sebilürreşad, Haziran 1949, c. 2, sayı: 50, s. 397.; 6- Sadık Albayrak, Türk Siyasi Hayatında MSP Olayı, İst. 1986. s. 24.